

Complexnummer: 517028

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Kloosterkapel met Lourdesgrot

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

517029, 517030

Woonplaats

Schijndel

Gemeente

Meerijstad

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Pastoor van Erpstraat 1, 5481 BK Schijndel

Complexomschrijving

Inleiding.

De KLOOSTERKAPEL met verbindingsstuk tussen kapel en klooster (1) en de LOURDESGROT (2) van de Congregatie van de zusters van Liefde, Jezus en Maria, Moeder van Goede Bijstand maken onderdeel uit van een groot, overigens buiten de bescherming vallend kloostercomplex dat is gelegen op de hoek van de Pastoor van Erpstraat en de Kloosterstraat. De in 1898 gebouwde kloosterkapel is een uitbreiding van het vanaf omstreeks 1870 in delen opgetrokken kloostercomplex. Architect J. Kayser uit Maastricht ontwierp de kapel in Neo-Gotische stijl. Annemer J. v.d. Weerden uit Alfort (Gelderland) voerde het werk uit.

In de oksel van schip en transept aan de noordwestzijde is rond 1900 een Lourdesgrot gebouwd met heiligenbeelden, smeedijzeren hek en sierbeplanting. De Schijndelse architect Ch. van Liempd heeft hieraan meegewerkt.

De te beschermen onderdelen vormen samen met het belendende complex het moederklooster van de door pastoor van Erp in 1836 gestichte congregatie, die vooral actief was op het gebied van de armenzorg, kinderopvang, onderwijs en zieken- en bejaardenzorg. Elders in het dorp en in het land bevinden en bevonden zich diverse dependances van de Congregatie.

Omschrijving.

De kloosterkapel met voorafgaande kloosterruimten ligt met de nokrichting van het dak evenwijdig aan de Kloosterstraat. Drie gevels liggen vrij op het kloosterterrein waarop verder een grote siertuin, oprijlaan en diverse paden. De zuidwestzijde grenst aan het kloostercomplex op (gewijzigde) dubbel-carrévormige plattegrond.

In de oksel van schip en transept aan de noordwestzijde is een Lourdesgrot gebouwd met hekwerk, heiligenbeelden en sierbeplanting.

Waardering.

Het complex, bestaande uit een kloosterkapel met verbindingsstuk (tussen kapel en klooster) en een Lourdesgrot is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de Congregatie van de zusters van Liefde.

Het heeft architectuur- en kunsthistorische waarden vanwege de esthetische kwaliteiten van de detaillering; in het geval van de kapel met name op grond van de sluitingen van de transeptarmen. Verder vanwege de representatieve waarde van het werk binnen het oeuvre van de landelijk bekende architect J. Kayser.

Het complex heeft ensemblewaarden als onderdeel van het belendende klooster, dat als centraal moederklooster van de over het land verspreide congregatie van belang is. Verder is het belangwekkend als beeldbepalend onderdeel van een historisch gegroeid religieus ensemble op de hoek van de Kloosterstraat en de Van Erpstraat.

Monumentnummer*: 517029

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/40

Complexnummer

517028

Complexnaam

Kloosterkapel met Lourdesgrot

Woonplaats*

Schijndel

Gemeente*

Meierijstad

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Pastoor van
Erpstraat

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

5481 BK

Woonplaats*

Schijndel

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Schijndel

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

5168

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding.

De KLOOSTERKAPEL met voorafgaande kloosterruimten ligt met de nokrichting van het dak evenwijdig aan de Kloosterstraat. Drie gevels liggen vrij op het kloosterterrein waarop verder een grote siertuin, oprijlaan en diverse paden. De zuidwestzijde grenst aan het kloostercomplex op (gewijzigde) dubbel-carrévormige plattegrond. De in 1898 gebouwde kloosterkapel is een uitbreiding van het vanaf omstreeks 1870 in delen opgetrokken kloostercomplex. Architect J. Kayser uit Maastricht ontwierp de kapel in Neo-Gotische stijl. Aannemer J. v.d. Weerden uit Alfort (Gelderland) voerde het werk uit.

In 1933 bouwde de plaatselijk bekende architect Ch. van Liempd aan de noordelijke transeptarm een nieuw ingangsportaal. In de loop der jaren is de kapel inwendig gedeeltelijk vernieuwd; de zwarte Naamse steen op de vloer is nieuw, het meubilair en het glas-in-lood zijn gemoderniseerd. De gebrandschilderde ramen in de absis zijn van Pieter Wiegersma uit 1984. Het ooit door de uit Roermond afkomstige Cuypers gepolychromeerde interieur is egaal wit gesausd.

Omschrijving.

Een op het noordoosten georiënteerde eenbeukige kruiskapel. Op de kapel een zadeldak dat op de sluitingen van de transepten is afgewolfd en bij de absis omloopt. Schip en transepten gedekt met schubleien, koor en absis met blokleien. In het dakschild verschillende kleine kapellen waarin klampluik met (deels) decoratief beslagwerk onder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aangekapt, omlappend schilddakje. Op de nokeinden van de kapellen en transepten een piron, op het nokeinde van het koor een smeedijzeren kruis.

Het gebouw is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde baksteen (met knipvoeg) met toepassing van rode profielsteen rond gevelopeningen en in de plint, en hardsteen voor de lekdorpels, versnijdingen van steunberen en waterlijsten. Het gewelf in het interieur is van hout.

Het mogelijk oudere verbindingsstuk tussen klooster en kapel telt twee traveeën, het schip van de kapel vijf traveeën, de rechtgesloten transeptarmen één, het koor eveneens één travee met een 5/8 sluiting. In de oksel van koor en transept aan de zuidoostzijde een sacristie op een rechthoekig grondplan onder lessenaarsdak; aan de noordwestzijde een Mariakapel onder omlappend zadeldak.

De gevels met tweedelige opstand worden verticaal geleed door tot aan de dakrand oprijzende, versneden steunberen. Opliggende bakgoot. In het verbindingsstuk onder de dakrand bloktandlijst, overhoekse muizentandlijst en kamtandlijst boven de steunbeer. In de gevels van de kapel onder de dakrand en tussen de steunberen omlappende driedubbele overhoekse muizentandlijst met daaronder enkele of dubbele bloktandlijst.

In het verbindingsstuk per travee een van tracerwerk voorzien spitsboogvenster boven een (aan de zuidoostzijde) houten deur met getoogd tweedelig bovenlicht en getoogd glas-in-loodraam op de begane grond. Aan de noordwestzijde is op de begane grond de refter aangebouwd. In het schip per travee twee gekoppelde lancetvensters onder een rondvenster, alle voorzien van glas-in-lood. In de transeptarmen een dito rondvenster (aan de noordwestzijde boven de Lourdesgrot wederom met lancetvensters), in de sluitingen van de van haakse steunberen en een afgetopte tuitgevel voorziene transepten een opmerkelijk zevendelig venster met klimmende lancetten bekroond met twee kleine lancetvensters in de geveltop, in het koor en de koorsluiting per travee een lancetvenster, deels schuilgaand achter en ingekort door de aanwezigheid van de sacristie en de Mariakapel. In de straatgevel van de sacristie (deels gekoppelde en van diefijzers voorziene) vensters onder segmentboog.

Inwendig in het verbindingsstuk tussen klooster en kapel op de begane grond twee ruimten van elk een travee breed. De eerste ruimte opent via een eikenhouten dubbele paneeldeur naar een voorportaal, waarin vervolgens een in het verlengde gelegen dito deur toegang verleent tot het schip van de eigenlijke kapel. Op de verdieping één kloosterruimte met twee stenen kruisribgewelven op schalken met bladkapitelen. Deze ruimte, thans in gebruik als een kleine kapel en door een (deels tussengeplaatste) wand van de zangertribune in de kapel afgescheiden, is geheel wit gestuct, en wordt aan de zuidwestzijde afgesloten door een monumentale spitsboogvormige pui met in stijl en regelwerk gevatte glas-in-lood ramen.

De kapel toont in materiaal een afwisseling tussen (nu wit geschilderde) baksteen, pleisterwerk en een houten gewelf, karakteristiek voor het werk van J. Kayser. De opstand is tweedelig, bestaande uit een massief muurvlak of blinde spitsboognis in de onderzone met daarboven lichtvensters. De gevels worden verticaal geleed door slanke schalken, bekroond met ter plaatse van de basis van de vensters geplaatste halfkapitelen. Hierop rusten om de vensters getrokken blinde spitsboognissen en schalken met dito halfkapitelen die op hun beurt de gordelbogen en ribben dragen van het houten kruisribgewelf. Viering met bundelpijlers en stenen gordelbogen. De aanzetlijn van de gewelfvelden ligt niet in het verlengde van het muurvlak maar meer naar binnen. De gewelfvelden worden via een door houten consoles ondersteunde omlappende lijst naar het muurvlak geleid. In de oksel van transept en koor aan de noordzijde de driezijdig gesloten Mariakapel met witgestuct kruisribgewelf op twee figuratieve kraagstenen.

Van de inventaris zijn de volgende onderdelen vermeldenswaard: het hoogaltaar in de absis en het Maria-altaar (met icoon) in de Mariakapel, vervaardigd door Ch. van Liempd (Schijndel), Van de Meerendonk (Tilburg), beeldhouwer J. Uiterwaal (Utrecht) en marmerwerker Visser; het ciborium om het hoofdaltaar met vier groenmarmere zuilen met figuratieve kapitelen die een hoofdgestel ondersteunen met cassettenplafond en omlopend metalen figurenfries van de hand van koper- en bronswerker Van Roosmalen; de kruiswegstaties van zwart-wit geglazuurde sectiel-tegeltjes in het schip van Charles Eyck uit 1936; tenslotte twee houten heiligenbeelden.

Waardering.

De kloosterkapel met voorafgaande kloosterruimten is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de Congregatie van de zusters van Liefde.

Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten van de detaillering in met name de sluitingen van de transeptarmen, het gewelf en de inventaris en vanwege de representatieve waarde van het werk voor het oeuvre van architect J. Kayser.

Het object heeft ensemblewaarden als onderdeel van een historisch gegroeid religieus ensemble, verder bestaande uit de Lourdesgrot en het gehele aansluitende kloostercomplex met tuinen, dat als centraal moederklooster van de over het land verspreide congregatie van belang is. Verder is het belangwekkend als beeldbepalend onderdeel van een historisch gegroeid religieus ensemble aan de Kloosterstraat en de Van Erpstraat.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

Kapel(F1)

Monumentnummer*: 517030

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/40

Complexnummer

517028

Complexnaam

Kloosterkapel met Lourdesgrot

*Woonplaats**

Schijndel

*Gemeente**

Meerijstad

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Pastoor van
Erpstraat

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

5481 BK

*Woonplaats**

Schijndel

Situering

Bij

Locatie

noordwestzijde v. kapel

*Kadastrale gemeente**

Schijndel

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

5168

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

In de oksel van schip en transept aan de noordwestzijde van de kloosterkapel is rond 1900 in Traditionele Stijl een LOURDESGROT gebouwd met hekwerk, heiligenbeelden en sierbeplanting. De Schijndelse architect Ch. van Liempd heeft hieraan meegewerkt.

De Lourdesgrotten kwamen in de kerkelijke bouwkunst in zwang nadat in 1858 te Lourdes Maria aan de veertienjarige Bernadette Soubirous verscheen.

Omschrijving.

In een tuinachtige setting daalt een uit trottoirtegels en bakstenen samengesteld trapje af naar een met kiezelstenen bedekte plaats waaraan zich de Lourdesgrot bevindt. De grotendeels met klimop overwoekerde grot overspant de driehoekige ruimte tussen de eerste steunberen in de oksel van schip en transept en is aan de voorzijde afgezet met een symmetrisch, gebichromeerd smeedijzeren sierhek met puntspijlen in een aan de flamboyante stijl herinnerende vormgeving. In een nis van de grot een gepolychromeerd beeld van een staande, biddende Maria met rozenkrans, gestoken in een lang geplooid gewaad met lange sluier. Voor het hek op een steen een klein gepolychromeerd beeldje van een knielende en aanbidende Bernadette.

Waardering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De Lourdesgrot met hekwerk, heiligenbeelden en siertuin is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het rooms-katholicisme en de Maria-devoties van de Congregatie van de zusters van Liefde. Verder heeft het object waarde als representatieve uitdrukking van het type. Het heeft kunsthistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten van met name het sierhekwerk.

Het object heeft ensemblewaarden als onderdeel van een historisch gegroeid religieus ensemble, verder bestaande uit de kloosterkapel en het gehele aansluitende kloostercomplex met tuinen, dat als centraal moederklooster van de over het land verspreide Congregatie van Zusters van Liefde van belang is.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Lourdesgrot